

Natuurwaardenonderzoek Internationale school Uithof, Utrecht

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Natuurwaardenonderzoek Internationale school Uithof, Utrecht

drs. D.E.H. Wansink

Status uitgave: versie 2.0

Rapportnummer: 17-175
Projectnummer: 17-0612
Datum uitgave: 10 oktober 2017
Projectleider: [REDACTED]
Naam en adres opdrachtgever: [REDACTED] Arnhem
Referentie opdrachtgever: dossier 20170818
Akkoord voor uitgave: [REDACTED]
Paraaf:

Graag citeren als: [REDACTED] 2017. Natuurwaardenonderzoek Internationale school Uithof, Utrecht. Rapportnr. 17-175. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: natuurwaarden, Uithof

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Land-id

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Inhoud

Inhoud	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Plangebied en ingreep	5
2 Onderzoeksopzet	9
2.1 Bronnenonderzoek	9
2.2 Veldonderzoek	9
3 Gebieden	11
3.1 Natura 2000-gebieden	11
3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	11
3.3 Groene contour	11
3.4 Natuurwaarden buiten het NNN en de Groene contour	12
3.5 Houtopstanden	12
4 Soorten	13
4.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten	13
4.2 Vaatplanten	13
4.3 Ongewervelden	14
4.4 Vissen	14
4.5 Amfibieën	15
4.6 Reptielen	16
4.7 Grondgebonden zoogdieren	17
4.8 Vleermuizen	17
4.9 Vogels	19
4.10 Paddenstoelen	19
5 Conclusie	21
9 Literatuur	23
Bijlage 1 Soorten aangetroffen rond het plangebied in de periode 2011-2017	25

1 Inleiding

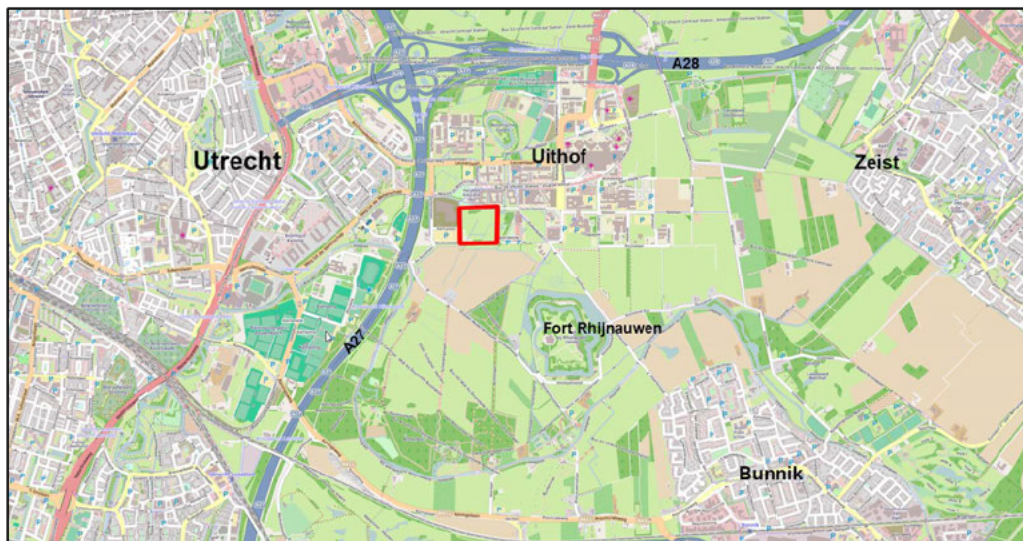
1.1 Aanleiding

Gemeente Utrecht is voornemens om op het campusterrein van de Uithof een Internationale school te laten bouwen. De gemeente heeft aan Land-id gevraagd een waardenonderzoek naar de thema's landschap, cultuurhistorie, ecologie en recreatie uit te voeren. Vervolgens moeten de effecten van de beoogde plannen op deze waarden worden bepaald en moeten globale aanbevelingen met betrekking tot compenserende / mitigerende maatregelen worden gedaan. Omdat de plannen voor de Internationale school nog niet concreet zijn betreft het een globale inschatting van de mogelijke effecten. Voor het onderdeel ecologie doet Land-id een beroep op Bureau Waardenburg. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 2 oktober 2017) en bronnenonderzoek de natuurwaarde van het plangebied beoordeeld.

1.2 Plangebied en ingreep

Plangebied

Het plangebied is onderdeel van de campus Uithof te Utrecht (figuren 1 en 2). Het is een grasveld van ongeveer 5,5 ha met enkele sloten. De sloten bestaan sinds 2007 toen een goot deel van het plangebied is afgegraven. De graslanden bestaan uit kort monotoon Engels raaigras. Een deel wordt door schapen begraasd en heeft wat meer variatie in soorten en reliëf. Langs de noord-, west- en zuidzijden lopen wegen. De zuidelijke weg is alleen voor fietsers toegestaan. Aan de oostzijde loopt een brede sloot die via een duiker in verbinding staat met sloten in de graslanden ten zuiden van het plangebied (figuur 3). Ten oosten van deze sloot ligt een bosstrook van 1,5 ha met een variatie aan boomsoorten, maar vooral wilg. Enkele bomen hebben holtes (figuur 4). In de bosstrook liggen ook twee kleine gras/rietlandjes. Ten oosten van de bosstrook staat een hoge flat met een parkje met picknicktafels en banken. Ten noorden van het plangebied bevinden zich hoge gebouwen. Ten westen van het plangebied wordt het nieuwe gebouw van het RIVM gebouwd. Momenteel wordt daar geheid. Ten zuiden van het fietspad langs de zuidzijde van het plangebied loopt een sloot en daar achter ligt een wijd open grasland met een enkele haag en een solitaire boom. Nog iets verder naar het zuiden ligt een bos met daar midden in Fort Rijnauwen (figuur 5).

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omkaderd) (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Figuur 2 Het plangebied (grasland en sloten achter het hek), gezien vanuit het zuiden.

Figuur 3 Sloot langs de oostzijde van het plangebied met rechts de bosstrook.

Figuur 4 Wilg met afgebroken tak en daaronder een holte.

Figuur 5   Landschap ten zuiden van het plangebied. In het bos in de achtergrond ligt Fort Rhijnauwen.

Over de inrichting van het plangebied, het ontwerp van het schoolgebouw en de uitvoering van de werkzaamheden is nog weinig bekend. Uitgegaan moet worden van het volgende.

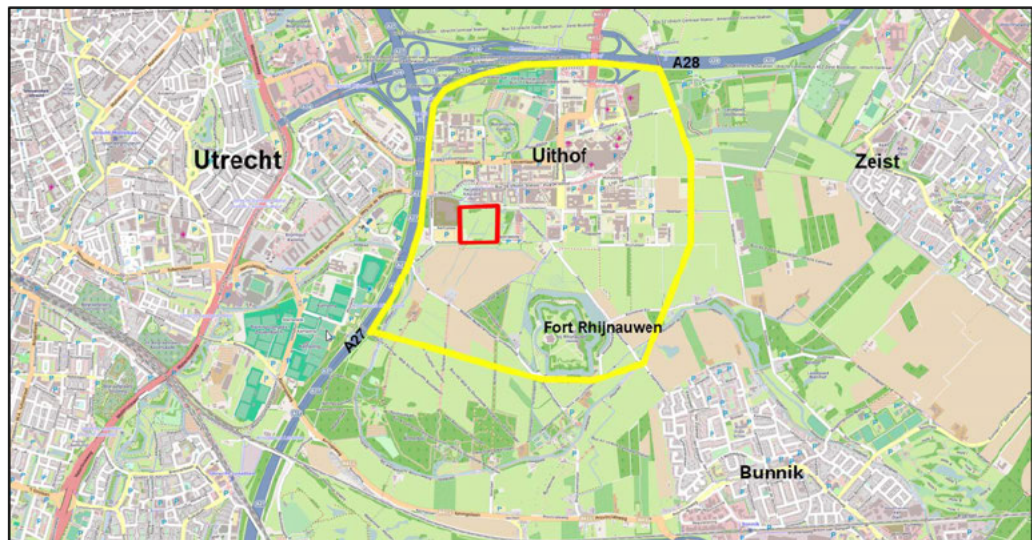
- Een laag schoolgebouw voor 1200 leerlingen;
- Een schoolplein, fietsenstallingen en dergelijke;
- Sportvelden met verlichting;
- De sloten in het plangebied worden gedempt;
- De westelijke oever van de sloot ten oosten van het plangebied (figuur 3) wordt waarschijnlijk afgevlakt, zodat een natuurvriendelijke oever kan ontstaan;
- De bosstrook blijft ongemoeid.

2 Onderzoeksopzet

2.1 Bronnenonderzoek

Als aanvulling op het veldbezoek (zie § 2.2) is een bronnenonderzoek uitgevoerd. Dit bestond uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en diverse online verspreidingsatlassen (ravn.nl, vogelatlas.nl, vlindernet.nl, libellennet.nl, verspreidingsatlas.nl). Daarnaast zijn rapporten over inventarisaties in de directe omgeving van het plangebied geraadpleegd. In de bronnen is gezocht naar waarnemingen van soorten met een bijzondere status, zoals beschermd onder de Wet Natuurbescherming of vermeld op een Rode lijst.

Figuur 6 Begrenzing gebied bronnenonderzoek (geel). Het plangebied is het rode vierkant.

2.2 Veldonderzoek

Het plangebied is op 2 oktober 2017 bezocht. Voor een grondig natuuronderzoek is dit niet de beste tijd van het jaar. Het onderzoek beperkte zich daardoor tot het verkrijgen van een indruk van het plangebied en de omgeving om de gegevens uit het bronnenonderzoek beter te kunnen interpreteren. Tijdens het veldbezoek is wel gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van bijzondere diersoorten, zoals sporen en objecten en plekken die als verblijfplaats kunnen dienen.

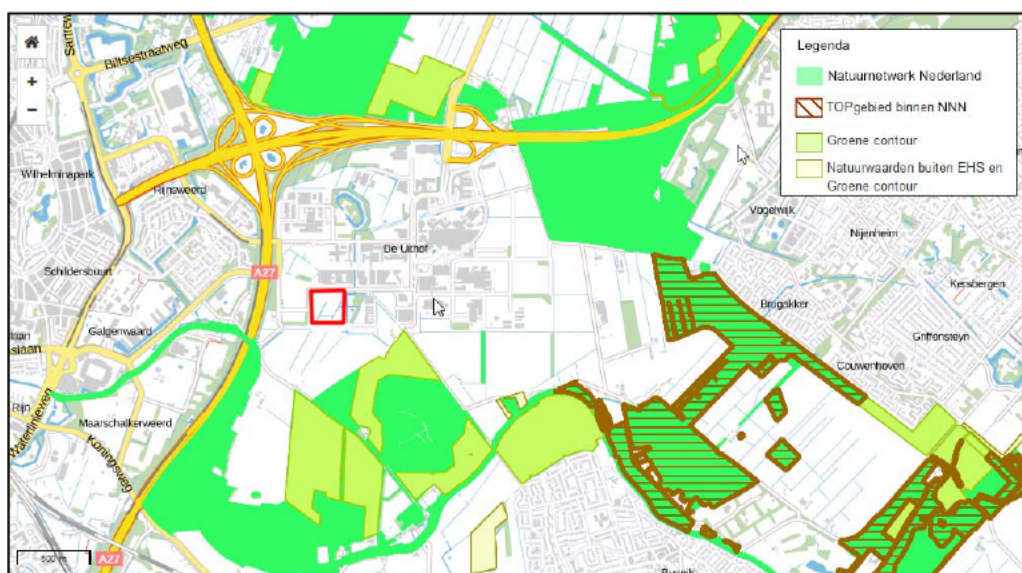
3 Gebieden

3.1 Natura 2000-gebieden

Er bevinden zich geen Natura 2000-gebieden in de buurt van het plangebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Oostelijke Vechtplassen, ligt op 7,5 km verwijderd van het plangebied. Externe werking vanuit het plangebied op dit Natura 2000-gebied kan vanwege de afstand op voorhand worden uitgesloten.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied ligt niet in het Natuurnetwerk Nederland (figuur 7). Directe effecten op de NNN zijn uit te sluiten en het toetsingskader van de NNN is niet van toepassing.

Figuur 7 Ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland en de Groene contour (bron: Provincie Utrecht).

Voor ontwikkelingen in de nabijheid van het NNN vraagt de Provincie de gemeente om het effect op wezenlijke kenmerken en waarden van de kwetsbare elementen te beschouwen. Het gaat daarbij onder andere om verdrogingsgevoelige gebieden die in het NNN liggen. Figuur 7 toont deze zogenaamde TOP-gebieden. Het plangebied bevindt zich niet in of in de buurt van een TOP-gebied.

3.3 Groene contour

Buiten het NNN liggen ook kansen voor het realiseren van duurzame ecologische kwaliteiten, die van belang zijn voor het functioneren van het NNN. De Provincie heeft deze gebieden begrensd in de Groene contour (figuur 7). In en aangrenzend aan deze gebieden stimuleert de Provincie de vrijwillige realisatie van nieuwe natuur via onder andere het instrument rood-voor-groen. Op de Groene contour is het nee, tenzij regime

niet van toepassing. In deze gebieden geldt als enige aanvullende beperking op het algemene provinciale beleid voor het landelijk gebied dat wordt voorkomen dat onomkeerbare ingrepen en processen, zoals grootschalige verstedelijking, het realiseren van natuur in deze gebieden onmogelijk maken. Zodra in deze gebieden nieuwe natuur is gerealiseerd neemt de Provincie deze op in het NNN.

Het plangebied ligt niet in de Groene contour (figuur 7). De realisatie van een Internationale school maakt het realiseren van natuur in de Groene contour ten zuiden van het plangebied niet onmogelijk.

3.4 Natuurwaarden buiten het NNN en de Groene contour

Er liggen ook natuurwaarden buiten het NNN en de groene contour. Deze dragen veelal bij aan de essentiële gebiedskenmerken en aan de regionale biodiversiteit en dienen daarom behouden te blijven. De Provincie vraagt gemeenten om in hun bestemmingsplannen voor deze gebieden een specifieke bestemming op te nemen ter bescherming en versterking van de actuele natuurwaarden. Ook bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen verdienen de eventueel aanwezige natuurwaarden nadrukkelijk aandacht.

Het plangebied ligt niet in een dergelijk gebied met te beschermen of te versterken natuurwaarden (figuur 7). De realisatie van een Internationale school brengt de natuurwaarden in deze gebieden niet in gevaar.

3.5 Houtopstanden

Met de ingreep worden geen houtopstanden gekapt. De regels ten aanzien van houtopstanden zijn dus niet van toepassing.

4 Soorten

4.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Tabel 1 geeft een overzicht van de soorten die in het plangebied zijn aangetroffen in de periode 2011-2017. In bijlage 1 staat een overzicht van de soorten die rond het plangebied zijn aangetroffen in de periode 2011-2017. Het betreft het gebied tussen de A27, de A28, de oostrand van de Uithof en de zuidrand van Fort Rhijnauwen. Hieronder volgt een bespreking per soortgroep.

Tabel 1 Soorten aangetroffen in het plangebied in de periode 2011-2017 (diverse bronnen). Wnb = Wet natuurbescherming; vrl = soort van Vogelrichtlijn; hrl = soort van Habitatrichtlijn; andere = Andere soort.

	Rode lijst	Wnb_vrl	Wnb_hrl	Wnb_andere
Amfibieën				
Bastaardkikker ¹				X
Vissen				
Baars				
Bittervoorn	X			
Blauwband				
Vogels				
Scholekster		X		
Visdief	X	X		
Zoogdieren				
Konijn ¹				X

4.2 Vaatplanten

Van het plangebied zijn geen waarnemingen van planten met een bijzondere waarde bekend. De NDFF geeft waarnemingen van de Rode lijst-soorten beemdkruid, kamgras, korenbloem en polei in een kilometerhok (1 km²) op de zuidrand van het plangebied. Op basis van hun habitateisen is het waarschijnlijk dat de groeiplaatsen van deze soorten zich langs de sloot ten zuiden van het plangebied bevinden en niet in het plangebied. Naast deze vier soorten zijn nog 17 andere Rode lijst-soorten uit de omgeving van het plangebied bekend (bijlage 1). Voor geen van deze soorten vormt het plangebied potentieel leefgebied.

Geconcludeerd kan worden dat het plangebied voor vaatplanten geen bijzondere waarde heeft. De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied doet

¹ In de provincie Utrecht is ingesteld van ontheffingsplicht bij ruimtelijke inrichtingsprojecten.

bovendien geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor bijzondere plantensoorten.

4.3 Ongewervelden

Van het plangebied en de omgeving daarvan zijn geen bijzondere ongewervelde diersoorten bekend die een binding met het plangebied of de omgeving daarvan hebben.

Buiten het plangebied, maar binnen de Uithof, is recentelijk de bruine korenbout (een libel) waargenomen (Heins & De Lenne 2016). Dit is een soort van de Rode lijst van Nederlandse libellen. De soort is vrij zeldzaam, maar neemt sinds het eind van de vorige eeuw sterk toe in verspreiding en aantal (www.vlinderstichting.nl). Hij is al enige jaren bekend van Amelisweerd. De laatste jaren is deze libellensoort ook bij de nieuwe paddenpoelen in de noordelijke helft van de Uithof aanwezig, waar ook voortplanting is geconstateerd (Heins & De Lenne 2016). Het is een soort van plassen, kanalen en brede sloten met een goed ontwikkelde oevervegetatie, meestal riet. De sloten in het plangebied zijn ongeschikt voor deze soort, maar het creëren van een natuurvriendelijke oever in de sloot langs de oostzijde van het plangebied zou deze soort kunnen aantrekken. Om ook als voortplantingssloot dienst te kunnen doen moet er wel voor worden gezorgd dat Amerikaanse rivierkreeften hier niet voorkomen.

Geconcludeerd kan worden dat het plangebied voor ongewervelde diersoorten geen bijzondere waarde heeft. De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied doet bovendien geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor bijzondere ongewervelde diersoorten.

4.4 Vissen

In de sloten in het plangebied zijn in de periode 2011-2017 baars, bittervoorn en blauwband aangetroffen. Geen van deze soorten geniet een beschermde status in het kader van de Wet natuurbescherming. Blauwband is een exoot. Bittervoorn staat op de Rode lijst van Nederlandse vissen in de categorie kwetsbaar.

In de sloten buiten het plangebied, met name die ten zuiden van het plangebied, zijn nog vele andere vissoorten aangetroffen, waaronder – naast de bittervoorn – nog een andere Rode lijst-soort: het vetje (bijlage 1).

Bij de realisatie van het Internationale schoolcomplex zal rekening moeten worden gehouden met de aanwezigheid van vissen. Hoewel geen van de vissen is beschermd, is op hen (en alle andere dier- en plantsoorten in Nederland) wel de Zorgplicht (zie kader) van toepassing. Wij raden aan de sloten in het plangebied zo veel mogelijk te behouden.

Zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Het aanleggen van een natuurvriendelijke oever in de sloot langs de oostgrens van het plangebied, waar de sloten in het plangebied mee in verbinding staan, zal het duurzaam voortbestaan van de vispopulaties in het plangebied ten goede komen.

De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied doet geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor bijzondere vissoorten

4.5 Amfibieën

In de periode 2011-2017 zijn in het plangebied meerdere exemplaren van de bastaardkikker aangetroffen. De sloten in het plangebied vormen voor deze soort voortplantingsgebied.

Buiten het plangebied komen nog zes andere amfibiesoorten voor (bijlage 1). Alle soorten, met uitzondering van de vroedmeesterpad, vallen onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb. De vroedmeesterpad valt onder het beschermingsregime 'soorten van de Habitatrichtlijn'. Dit is tevens een Rode lijst-soort.

De vroedmeesterpad is binnen Nederland van oorsprong een soort die alleen in Zuid-Limburg voorkwam. Door uitzettingsacties door privé personen komen ze tegenwoordig ook op enkele andere plaatsen in Nederland voor, waaronder in de Botanische tuinen in de Uithof, ten noorden van het plangebied (Heins & De Lenne 2016). Het plangebied vormt, door het ontbreken van geschikt habitat (ruderaal terrein met een stenige bodem) geen potentieel leefgebied voor deze soort. Sinds de dieren 20 jaar geleden in de Botanische tuinen zijn uitgezet hebben zij zich ook niet buitende tuinen gevestigd.

Een andere vreemde eend in de bijt is de Alpenwatersalamander. Deze soort komt in Nederland in het zuiden en oosten voor. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. Het plangebied vormt om deze reden geen potentieel leefgebied voor de Alpensalamander. De soort is bekend van de Botanische tuinen en is daar waarschijnlijk uitgezet. Buiten de tuinen zijn ze nooit waargenomen.

De andere soorten, gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker en meerkikker zouden in theorie in de sloten in het plangebied kunnen voorkomen. Dat ze hier nooit

zijn aangetroffen is waarschijnlijk een gevolg van predatie door vissen en Amerikaanse rivierkreeften (Heins & De Lenne 2016).

Bij de realisatie van het Internationale schoolcomplex zal rekening moeten worden gehouden met de aanwezigheid van amfibieën. Weliswaar zijn de soorten die voor (kunnen) komen vrijgesteld van ontheffingsplicht, voor hen geldt nog wel de Zorgplicht (zie kader). Wij raden aan de sloten in het plangebied zo veel mogelijk te behouden.

Het aanleggen van een natuurvriendelijke oever in de sloot langs de oostgrens van het plangebied, waar de sloten in het plangebied mee in verbinding staan, zal het duurzaam voortbestaan van de amfibiepopulaties in het plangebied ten goede komen, mits de aanwezigheid van Amerikaanse rivierkreeften in deze soort kan worden voorkomen.

De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied doet geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor bijzondere amfibiesoorten.

4.6 Reptielen

In het plangebied kan het voorkomen van reptielen worden uitgesloten. Het vormt geen potentieel leefgebied voor een van de in Nederland voorkomende reptielensoorten. Er zijn dan ook geen waarnemingen van reptielen uit het plangebied bekend.

In de omgeving van het plangebied komen muurhagedis en ringslang voor (bijlage 1). De muurhagedis is in Nederland van oorsprong een soort van Zuid-Limburg; van de oude stadswal van Maastricht. De muurhagedis leeft op rotsachtige hellingen, muurtjes en ruïnes, die dikke verweerde en begroeide muren hebben en bovendien in de zon liggen. In de Botanische tuinen in de Uithof leeft een uitgezette populatie van onder andere dieren uit Italië (Heins & De Lenne 2016). Buiten de tuinen zijn ze nooit waargenomen. Het plangebied vormt door het ontbreken van geschikt habitat geen potentieel leefgebied voor deze soort.

De ringslang is een watergebonden slang. Voor de voortplanting gebruiken ze composthopen, bladhopen en mestvaalten om hun eieren in te leggen. Rondom De Uithof liggen een aantal meer bijzondere natuurgebieden met populaties ringslangen (Fort Rijnauwen en landgoed Oostbroek) (Heins & De Lenne 2016). Het plangebied heeft geen potenties voor de ringslang. De sloten zijn daarvoor te kaal en het voedselaanbod (amfibieën) te laag. In de bosstrook ten oosten van het plangebied bevinden zich wel geschikte voortplantingsplekken: hopen met afgesneden riet. Als de natuurwaarde van de sloot tussen de bosstrook en het plangebied door de aanleg van een natuurvriendelijke oever wordt verhoogd, ontstaat hier potentieel leefgebied voor de ringslang.

De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied doet geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor bijzondere reptielensoorten.

4.7 Grondgebonden zoogdieren

Van het plangebied zijn alleen waarnemingen van konijnen bekend. Het ging in alle gevallen om foeragerende dieren. In het plangebied bevinden zich geen verblijfplaatsen. Het konijn valt onder het beschermingsregime 'Andere soorten', maar in de provincie Utrecht geldt voor deze soort een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke inrichtingsprojecten.

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor konijnen, maar bij de inrichting dient wel aan de Zorgplicht te worden voldaan. Dit betekent dat sterfte onder konijnen tijdens de uitvoering moet worden vermeden.

Buiten het plangebied zijn in de periode 2011-2017 nog 10 andere grondgebonden zoogdieren aangetroffen (bijlage 1). Alle vallen onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb. Met uitzondering van de veldmuis vormt het plangebied voor geen van deze soorten potentieel leefgebied. Voor de veldmuis geldt, net als voor het konijn, een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke inrichtingsprojecten.

De bosstrook ten oosten van het plangebied is wel van waarde voor grondgebonden zoogdieren. Het is vooral interessant voor kleine marterachtigen als bunzing, wezel en hermelijn. De bosstrook wordt mogelijk ook wel eens door eekhoorns bezocht (er zijn incidentele waarnemingen van deze soort in de Botanische tuinen (Heins & De Lenne 2016)). De bosstrook vormt door het geringe aanbod aan vruchtdragende bomen (hazelaar, beuk, spar) echter geen geschikt leefgebied voor eekhoorns.

Tijdens het veldbezoek op 2 oktober 2017 is extra aandacht besteed aan aanwijzingen voor het gebruik van het plangebied door dassen. In Fort Rhijnauwen bevindt zich een dassenburcht. Het plangebied zou in theorie onderdeel van hun leefgebied kunnen uitmaken, bijvoorbeeld als foerageergebied. Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden. Het plangebied is goed afgesloten met een hek. Op plaatsen waar dassen het hek zouden kunnen passeren zijn geen sporen (haren, wissels, uitwerpselen) gevonden. Ook in de omgeving en de toegangsroutes vanuit de graslanden rond Fort Rhijnauwen naar het plangebied zijn geen sporen van dassen gevonden. Uitgesloten kan worden dat het plangebied onderdeel van het leefgebied van een dassenfamilie vormt.

De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied doet geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor bijzondere zoogdiersoorten.

4.8 Vleermuizen

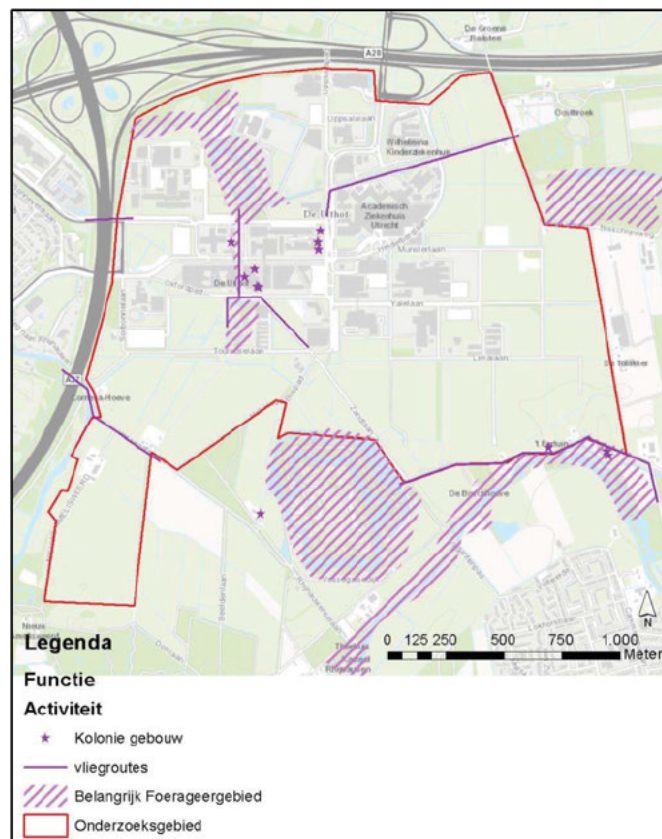
Het plangebied vormt geen onderdeel van het leefgebied van vleermuizen (Heins & De Lenne 2016). Het ontbreekt er aan geschikte opgaande structuren waarlangs vleermuizen bij voorkeur foerageren of waarin ze verblijfplaatsen kunnen hebben.

De omgeving van het plangebied wordt wel veelvuldig door vleermuizen gebruikt, met name door gewone dwergvleermuizen (Heins & De Lenne 2016). Vooral de bosstrook

met de aangrenzende sloot ten oosten van het plangebied is van belang voor hen (figuur 8).

Hier bevinden zich onder andere bomen met holtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (bijvoorbeeld figuur 4).

De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied kan een negatieve invloed op het gebruik van de bosstrook en de sloot hebben. Zowel in de aanleg- als in de gebruiksfase. In de aanlegfase moet in het zomerhaljaar (april-oktober) verstoring van de sloot en bosstrook in de avond en nacht worden voorkomen. Het betreft met name verstoring door licht, waar een vleermuissoort als de watervleermuis zich door laat afschrikken. Hij zou dan de sloot niet meer als vliegroute kunnen gebruiken.

Figuur 8
Gebruik van De Uithof door vleermuizen. Betreft met name gewone dwergvleermuizen. Daarnaast ook laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Alle kolonies hebben betrekking op gewone dwergvleermuizen (bron: Heins & De Lenne 2016).

De bosstrook dient uiteraard intact te blijven (i.e. geen kap van bomen) om zijn functie voor vleermuizen te behouden. Het aanleggen van een natuurvriendelijke oever in de aangrenzende sloot kan de waarde van de sloot voor vleermuizen verhogen (meer insecten = meer voedsel).

Ook in de gebruiksfase gaat het vooral om verstoring door licht. Lichtschijnsel op de sloot en de bosstrook moet worden voorkomen. Dit kan door lampen (straatverlichting, schoolpleinverlichting, sportveldverlichting) van speciale armaturen te voorzien en – indien mogelijk – LED-lampen met een roodachtige kleur (amber) te gebruiken.

Op de verderaf gelegen belangrijke gebieden voor vleermuizen heeft de realisatie van een internationaal schoolcomplex geen invloed.

4.9 Vogels

Van het plangebied zijn geen broedgevallen van vogels bekend. Wel foerageert een enkele vogelsoort in de graslanden (bijvoorbeeld scholekster) of in de sloten (visdief). Mogelijk jagen af en toe ook buizerden op veldmuizen in de graslanden in het plangebied. In de bosstrook ten oosten van het plangebied zijn nesten gevonden die mogelijk ooit door buizerden zijn gemaakt en gebruikt. Eén nest zou van voorjaar 2017 kunnen zijn.

Nesten van vogels zijn alleen beschermd op het moment dat ze door een broedende vogel in gebruik zijn. Echter van enkele vogelsoorten zijn de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd. Dit zijn soorten met jaarrond beschermde nestplaats². De buizerd is een van deze soorten. De boom (of bomen) in de bosstrook met nesten van buizerden mogen dus niet zomaar worden verwijderd, ook niet buiten het broedseizoen.

Voor alle vogelsoorten geldt dat zij tijdens het broeden niet opzettelijk mogen worden verstoord, tenzij de verstoring niet tot een wezenlijke aantasting van de staat van instandhouding van de soort leidt. Dit moet dus per soort worden uitgezocht en is van toepassing op alle soorten die in de buurt van het plangebied broeden. Worden de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd – i.e. op het moment dat vogels daadwerkelijk geen gebruik van hun nest maken – dan is van verstoring geen sprake en kan het werk zonder ontheffing worden uitgevoerd. Ook hiervoor geldt de uitzondering van de soorten met een jaarrond beschermde nestplaats. Op dit moment is alleen de buizerd een soort die ook buiten het broedseizoen zou kunnen worden verstoord. Andere soorten met jaarrond beschermde nestplaats (ransuil, huismus) zijn niet als broedvogel in de buurt van het plangebied aangetroffen.

Mits met bovenstaande rekening wordt gehouden doet de bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor vogelsoorten. De meeste vogels broeden namelijk op redelijke afstand van het plangebied of zijn weinig gevoelig voor verstoring, omdat zij gewend zijn aan verstoring door mensen (bijvoorbeeld zwarte roodstaart, spreeuw en merel die ook midden in de stad broeden).

4.10 Paddenstoelen

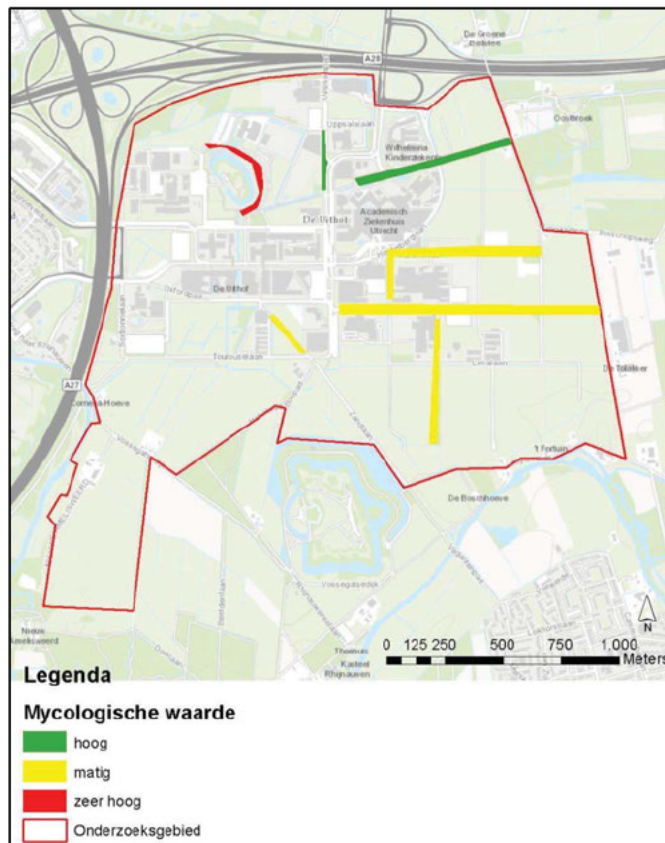
Een aantal wegbermen in De Uithof is rijk aan paddenstoelen. Figuur 9 geeft een overzicht van de mycologische waarden van deze wegbermen. De hoogste

---

² Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

mycologische waarde wordt echter bereikt in de Botanische tuinen (Heins & De Lenne 2016).

Het plangebied en de directe omgeving daarvan hebben geen waarde voor paddenstoelen. De bouw van een schoolgebouw met sportvelden in het plangebied doet geen afbreuk aan de waarde van de omgeving voor bijzondere paddenstoelen.

Figuur 9
Mycologische waarden in De Uithof (bron: paddenstoelenkartering NMV - district Utrecht)

5 Conclusie

Het plangebied is geen onderdeel van een bijzonder natuurgebied (Natura 2000, NNN etc.). Effecten op natuurgebieden buiten het plangebied zijn uitgesloten vanwege de afstand tot deze natuurgebieden.

Het plangebied heeft voor geen van de soortgroepen een bijzondere waarde. In de directe omgeving bevinden zich wel terreinen die een bijzondere waarde hebben. Daarvan kunnen alleen de bosstrook en de sloot ten oosten van het plangebied zodanig door de werkzaamheden tijdens de realisatie en de activiteiten in de gebruiksfase worden beïnvloed dat zij hun waarde verliezen. Door het nemen van preventieve maatregelen is dit te voorkomen.

Wij raden aan de sloten in het plangebied zo veel mogelijk in stand te houden. In de sloten leven amfibieën en vissen die bij ruimtelijke ontwikkelingen geen bescherming genieten, maar waarop wel de Zorgplicht van toepassing is. Door aantasting van de sloten te voorkomen wordt aan de Zorgplicht voldaan. Bovendien kunnen de sloten met aangepast beheer en – indien mogelijk – een aangepast profiel in natuurwaarde stijgen en zo een toegevoegde waarde bieden aan de omgeving en aan de (natuur)beleving van de schoolkinderen.

9 Literatuur

- ████████████████████ 2013. Broedvogels in het landgoed Amelisweerd in 2013. Rapport 13-182. . Bureau Waardenburg, Culemborg.
- ██ 2014. Vleermuizen in Utrechtse landgoederen. Onderzoek naar vleermuizen op de landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen. Rapport 13-249. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- ██ 2012. Natuurwaardenkaart. De Uithof te Utrecht. Eelerwoude, Goor.
- ████████████████████ 2016. Natuurwaardenkaart 2015. De Uithof te Utrecht. Versie 4. Eelerwoude, Goor.

Bijlage 1   Soorten aangetroffen rond het plangebied in de periode 2011-2017

Wnb = Wet natuurbescherming; vrl = soort van Vogelrichtlijn; hrl = soort van Habitatrichtlijn; andere = Andere soort.

	Rode lijst	Wnb_vrl	Wnb_hrl	Wnb_andere
Vaatplanten				
Beemdkroon	X			
Bochtige klaver	X			
Brede wespenorchis	X			
Gele kornoelje	X			
Gewone agrimonie	X			
Gewone dotterbloem	X			
Grote kaardebol	X			
Grote ratelaar	X			
Gulden boterbloem	X			
Hennepvreter	X			
Kamgras	X			
Karwij	X			
Kievitsbloem	X			
Korenbloem	X			
Kruidvlier	X			
Polei	X			
Slofhak	X			
Veldsalie	X			
Wilde kievitsbloem	X			
Zomerklokje	X			
Zwanenbloem	X			
Ongewervelden				
Bruine korenbout (libel)	X			
Vissen				
Bittervoorn	X			
Vetje	X			
Amfibieën				
Alpenwatersalamander				X
Bastaardkikker				X
Bruine kikker				X
Gewone pad				X
Kleine watersalamander				X
Meerkikker				X
Vroedmeesterpad	X		X	

	Rode lijst	Wnb vrl	Wnb hrl	Wnb andere
Reptielen				
Muurhagedis	X		X	
Ringslang	X			X
Vogels				
Appelvink		X		
Boerenzwaluw	X	X		
Boomklever		X		
Boomkruiper		X		
Boomvalk	X	X		
Bosrietzanger		X		
Bosuil		X		
Braamsluiper		X		
Buizerd		X		
Ekster		X		
Fitis		X		
Fuut		X		
Gekraagde Roodstaart		X		
Gele Kwikstaart	X	X		
Glanskop		X		
Grasmus		X		
Grauwe Gans		X		
Grauwe Vliegenvanger	X	X		
Groene Specht	X	X		
Groenling		X		
Grote bonte specht		X		
Halsbandparkiet		X		
Heggenmus		X		
Holenduif		X		
Houtduif		X		
Huismus	X	X		
IJsvogel		X		
Kauw		X		
Kievit		X		
Kleine karekiet		X		
Knobbelzwaan		X		
Koolmees		X		
Krakeend		X		
Kramsvogel	X	X		
Matkop	X	X		
Meerkoet		X		

	Rode lijst	Wnb vrl	Wnb hrl	Wnb andere
Merel		X		
Nachtegaal	X	X		
Nijlgans		X		
Pimpelmees		X		
Putter		X		
Ransuil	X	X		
Ringmus	X	X		
Roodborst		X		
Scholekster		X		
Slechtvalk	X	X		
Slobeend	X	X		
Spotvogel	X	X		
Spreeuw		X		
Staartmees		X		
Steenuil	X	X		
Tapuit	X	X		
Tjiftjaf		X		
Tuinfluitier		X		
Turkse Tortel		X		
Vink		X		
Visdief	X	X		
Waterhoen		X		
Wielewaal	X	X		
Wilde eend		X		
Winterkoning		X		
Wintertaling	X	X		
Zanglijster		X		
Zwarte Kraai		X		
Zwarte Roodstaart		X		
Zwartkop		X		
- Vervolg z.o.z. -				

	Rode lijst	Wnb vrl	Wnb hrl	Wnb andere
Grondgebonden zoogdieren				
Bosmuis				X
Bosspitsmuis				X
Bunzing				X
Das				X
Eekhoorn				X
Egel				X
Haas				X
Konijn				X
Ree				X
Veldmuis				X
Wezel	X			X
Vleermuizen				
Gewone dwergvleermuis			X	
Gewone grootoorvleermuis			X	
Laatvlieger	X		X	
Rosse vleermuis	X		X	
Watervleermuis			X	